

SEMINAR STICHTINGEN & VERENIGINGEN

Verschuivingen in het Charitatieve Landschap

Elk najaar organiseert Theodoor Gilissen Bankiers een seminar voor bestuurders van vermogensfondsen, fondsenwervende instellingen en maatschappelijke instellingen. Tijdens dit seminar wordt door sprekers van formaat gesproken over actuele thema's die u als bestuurder raken. Dit jaar luidde het thema: 'Verschuivingen in het Charitatieve Landschap'.

Het is inmiddels een traditie: het jaarlijkse seminar van Theodoor Gilissen Bankiers voor bestuursleden van charitatieve instellingen. Vrijwel alle grote stichtingen en verenigingen zijn op dit seminar vertegenwoordigd. De bijeenkomsten, waarvan de eerste in 2003 werd georganiseerd, zijn voor bestuurders een uitgelezen mogelijkheid om zich te profileren, medebestuurders te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. Want hoezeer de doelstellingen van de diverse stichtingen, verenigingen en maatschappelijke instellingen ook verschillen, bestuursleden staan geregeld voor vergelijkbare uitdagingen. Als bankier voor institutioneel vermogen ziet Theodoor Gilissen het seminar als een logisch onderdeel van haar dienstverlening. Indachtig het motto: 'Ooit fluistert iemand u onze naam in', treedt de bank op als wegwijzer, raadgever en sparringpartner voor charitatieve instellingen.

Door de jaren heen heeft het seminar een toonaangevend karakter gekregen, iets wat voor een belangrijk deel te danken is aan het hoge niveau van de sprekers. Naast prof. Victor Halberstadt (hoogleraar Openbare Financiën, Universiteit Leiden) die door de jaren heen de rol van dagvoorzitter vervulde, maakten de afgelopen jaren onder meer dr. Herman Wijffels (voormalig bewindvoerder bij de Wereldbank, voormalig voorzitter SER en oud-bestuursvoorzitter van de Rabobank), prof. dr. Paul Schnabel (directeur Sociaal en Cultureel Planbureau), prof. Elroy Dimson (governor London Business School) en mr. Winnie Sorgdrager (lid Raad van State, oud-minister van Justitie) hun opwachting.

Veranderende rol

Het seminar van dit jaar kende een buitengewoon sterke bezetting, met als sprekers mr. drs. Jan Kees de Jager (staatssecretaris van Finan-

ciën), dr. Wim Kok (Minister van Staat, bestuurslid Stichting Start Foundation), dr. Alexander Rinnooy Kan (voorzitter SER, juryvoorzitter De Transparant Prijs) en mr. Joost van Lanschot (directeur VSBfonds). Ook dit jaar was de leiding in handen van prof. Victor Halberstadt. Aan de hand van het brede thema 'Verschuiven in het Charitatieve Landschap' besteedden sprekers onder meer aandacht aan de veranderende rol van charitatieve instellingen in de samenleving, het verscherpte toezicht, de gevolgen van de huidige crisis, de veranderingen in de wetgeving en de toenemende roep om transparantie.

Vier sterke inzichten

Staatssecretaris De Jager ging in zijn betoog in op de – in zijn ogen – verouderde en onevenwichtige successiewetgeving. De recente veranderingen dienen oneigenlijk gebruik tegen te

‘Echte goede doelen lijden niet onder de nieuwe successiewetgeving’

Oud-premier Wim Kok: ‘Door lastenverzwaringen en besparingen komt er steeds meer behoefte aan financiering door charitatieve instellingen’

gaan, maar hebben ook consequenties voor de de zogenaamde ANBI's (Algemeen Nut Beogende Instellingen). Vanaf 2010 komen alleen die instellingen voor de regeling in aanmerking bij wie 90% van de activiteiten het algemeen nut beogen (voorheen 50%). De staatssecretaris benadrukte dat ‘echte goede doelen’ niet onder de nieuwe wetgeving zullen lijden en dat ‘slechts het kaf van het koren wordt gescheiden’. Ook de museumwinkelproblematiek kwam ter sprake. Volgens de staatssecretaris hoeven aanvullende inkomsten geen bedreiging te vormen voor de ANBI-status, zolang die volledig ten goede komen aan het gestelde doel.

SER-voorman Rinnooy Kan sprak over het belang van transparantie in de charitatieve sector.

‘Inzicht geven in de eigen dilemma's is een teken van volwassenheid.’ Hij pleitte voor kernachtige, resultaatgerichte verslaglegging: ‘Vertel een inspirerend verhaal’. Rinnooy Kan constateerde dat veel instellingen moeite hebben hun eigen toegevoegde waarde te tonen en dat de charitatieve sector als geheel te bescheiden is: ‘U mag best trots zijn op wat u doet en dat ook laten zien.’

De heer Van Lanschot schetste de ontwikkelingen rondom het VSBfonds, dat door de teloorgang van Fortis een substantieel deel van haar

vermogen verloor. Dit maakte reorganisatie en herpositionering noodzakelijk. In plaats van de ‘kaasschaafmethode’ te hanteren, heeft het VSBfonds de keuze gemaakt de fondsbestedingen op twee deelgebieden te concentreren (mens & maatschappij en kunst & cultuur) en de terreinen sport en natuur & milieu te laten vervallen. Het verstrekken van studiebeurzen wordt tevens in stand gehouden. Voor de keuze van de deelgebieden heeft het VSBfonds teruggegrepen op de oorspronkelijke doelstellingen van de nutsspaarbanken, de instellingen waar het VSBfonds uit is voortgekomen.

Oud-premier Kok richtte zich op de veranderende rol van charitatieve instellingen in de samenleving. Vanwege de sterk toegenomen staats-schuld liggen er lastenverzwaringen en besparingen op de overheidsuitgaven in het verschiet. Dit zal een groeiende en blijvende behoefte aan financiering door charitatieve

instellingen als gevolg hebben. Het toenemende belang van de sector maakt een grotere transparantie en beter toezicht noodzakelijk en noopt bovendien tot professionalisering. De heer Kok pleitte voor een 'luiken open'-mentaliteit, een meer zelfbewust naar buiten treden en een verjonging van de besturen.

Nuttige forumdiscussie

Na de pauze leidde prof. Halberstadt de forumdiscussie. Naast de heren Kok en Van Lanschot nam ook dr. Rien van Gendt (voorzitter van de FIN, Vereniging van Fondsen in Nederland) hieraan deel.

Prof. Halberstadt prikkelde de zaal door onder meer te vragen bij welke instellingen er wijzigingen in de bestuursamenstelling hadden plaatsgevonden naar aanleiding van de vermogensverliezen door de crisis. Dit bleek nauwelijks het geval. De heer Van Gendt stelde daarop dat maar weinig besturen hun eigen

functioneren regelmatig evalueren.

Daarnaast werd het onderwerp 'concurrentie' aangeroerd, zowel op het gebied van fondsenwerving als besteding, met de vraag hoe wenselijk het is dat er een groot aantal zelfstandige organisaties naast elkaar bestaat.

Het thema transparantie leverde een levendig spel van vraag en antwoord op, waarbij de heer Kok de nodige instemming uit de zaal verkreeg bij zijn constatering dat het voor de charitatieve sector een kwestie van welbegrepen eigenbelang zou moeten zijn om actief aan transparantie te doen. 'Het versterkt de maatschappelijke acceptatie.'

Prof. Halberstadt sloot de bijeenkomst op zijn geheel eigen wijze af door de aanwezigen uit te dagen om kritisch te blijven kijken naar het eigen functioneren en de ontwikkelingen in de charitatieve omgeving steeds weer te evalueren.

■ Voor meer informatie: (020) 527 63 27 of instituten@gilissen.nl